Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Hans Uneken	**Datum**	3 november 2026
E-mail	Hans.uneken@utrecht.nl	**Kenmerk**	34348196
Type brief	Voortgangsbrief	**Onderwerp**	Subsidieregeling Sociale Basis
Bijlage(n)	1	**Beleidsveld**	Wmo en Welzijn

Geachte leden van de raad,

Tijdens de commissievergadering van 29 oktober hebben wij toegezegd uw raad voorafgaand aan het commissiedebat over de subsidieregeling Sociale Basis op 5 november 2026 te informeren over de uitkomsten van een eerste analyse van de uitslagen. Met deze brief geven wij invulling aan die toezegging. Ook informeren wij u over onze aanpak om voor het einde van het jaar bij te sturen.

Utrecht investeert in de sociale basis
Zoals blijkt uit de Cebeon benchmark investeert de gemeente Utrecht, ten opzichte van andere referentiegemeenten, bovengemiddeld veel in voorzieningen die bijdragen aan een sterke sociale basis en basiszorg. Onze hoge uitgaven hiervoor gaan volgens Cebeon gepaard met lage netto lasten op maatwerkvoorzieningen Wmo en Jeugdwet. Per saldo is voor het sociaal domein sprake van een relatief laag netto lastenniveau in Utrecht (ruim 7% lag er dan het gemeentefonds en ruim 6% lager dan het referentiegemiddelde)[1]. Deze uitkomst steunt ons in de overtuiging dat structureel en langjarig investeren in de Utrechtse sociale basis bijdraagt aan sterke verbindingen in de wijk voor laagdrempelige ondersteuning en het voorkomen van hogere uitgaven aan (jeugd)zorg en maatschappelijke ondersteuning.

Hervormingen sociaal domein
Vanaf 2023 werken we in Utrecht aan de hervormingen in het sociaal domein (Voorjaarsnota 2023). Hiermee richten wij ons op een verdere verschuiving van individuele en gespecialiseerde ondersteuning vanuit de Jeugdwet en Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) naar laagdrempelige en preventieve ondersteuning in de wijk, collectief en groepsgericht aanbod en investeringen in de gemeenschapskracht. Een verandering die u heeft vastgelegd in de Beleidsnota Wmo ‘Samen leven, samen zorgen’ en de Jeugdnota ‘Samen opgroeien, samen opvoeden’.

De subsidieregeling Sociale Basis
De subsidieregeling Sociale Basis is een belangrijk instrument binnen het geheel van alle veranderingen. Op 21 november 2025 bent u geïnformeerd over de publicatie van de nieuwe subsidieregeling en de wijze waarop we deze hebben vormgegeven, samengevat:
- De regeling is met de stad ontworpen volgens de principes van Samen Stad Maken;
- De focus ligt op maatschappelijke impact: de bijdrage aan een sterke sociale basis staat centraal;

[1] Cebeon, *Gemeente Utrecht benchmark begroting 2023,* pagina 8.

- We investeren in het versterken van de samenwerking tussen bewoners, vrijwilligers en professionals;
- De regeling geeft ruimte aan nieuwe laagdrempelige initiatieven;
- Er wordt zekerheid en continuïteit geboden door meerjarige subsidies;
- De regeling blijft aansluiten bij de behoeften van Utrechters door periodieke evaluatie & bijsturing van het aanbod.

Een behoefte in de samenleving
De kwaliteit en omvang van de ingediende aanvragen laten zien hoe groot de betrokkenheid, kennis en kunde van inwoners, vrijwilligers en professionals in de stad is. Er is voor € 33,8 miljoen per jaar aangevraagd, terwijl er met de regeling voor € 16,3 miljoen per jaar beschikbaar is. Het beschikbare budget was onvoldoende om alle waardevolle initiatieven en maatschappelijke inzet te honoreren. Er is dus een grote behoefte aan laagdrempelige en meerjarige financiering van sociaal maatschappelijke initiatieven. Een uitkomst die wij betrekken in onze gesprekken met andere financiers van dit soort initiatieven, zoals particuliere fondsen, medeoverheden en andere maatschappelijke partners. Onze inzet naar deze financiers is om in de gesprekken die we hebben de focus te leggen op meerjarig en laagdrempelig investeren in sociaal maatschappelijke initiatieven. Daarnaast faciliteren we financieringsvormen zoals crowdfunding (bijv. Voor je Stadsie) om investeringen in activiteiten voor de sociale basis te doen.

Zorgen over het bestaande sociaal weefsel
Tegelijkertijd zien we dat de uitkomsten van de subsidieverdeling veel hebben losgemaakt in de stad. Zowel positieve ervaringen en waardering voor de vernieuwing van de regeling zijn gedeeld, als zorgen over de gevolgen van de uitkomsten voor bepaalde activiteiten. Afgelopen jaren is er, met financiële steun vanuit verschillende gemeentelijke regelingen en vanuit verschillende activiteiten, een warme relatie met inwoners en elkaar opgebouwd. Gelet op het kleinschalige karakter van de meeste van deze activiteiten, zijn deze voor hun voortbestaan vaak afhankelijk van financiële steun. Een afwijzing van de aanvraag voor de subsidieregeling sociale basis kan daarom tot gevolg hebben dat de activiteiten, indien er geen andere bekostiging wordt gevonden, genoodzaakt zijn te stoppen. De gewenste versterking van het sociaal weefsel in de stad kan zo een ongewenste en onbedoelde tik krijgen. Daarom hebben we tijd en aandacht besteed aan een eerste analyse van de resultaten om een mogelijk ongewenste en onbedoelde impact in kaart te brengen. Daarbij hebben wij gekeken naar de mate waarin de activiteiten bijdragen aan de beoogde beleidsdoelen, de spreiding over de stad en de continuïteit van belangrijke voorzieningen en uniek aanbod. Deze analyse is geen eindstation, maar een voorschot op een diepere analyse waarbij impact op inwoners, organisaties en het landschap van sociale basis en basiszorg geduid zal worden. Zodra deze analyse voldoende is uitgewerkt delen wij die met uw raad. In de bijlage treft u al wel de eerste duiding van de spreiding over de stad, zoals toegezegd tijdens de commissievergadering van 29 oktober.

Risico voor Utrechters in een kwetsbare positie
De belangrijkste voorlopige bevinding uit de analyse is dat er een ongewenst en onbedoeld risico is dat activiteiten die ondersteunend zijn aan Utrechters in een specifieke kwetsbare positie, als gevolg van het wegvallen van gemeentelijke financiering moeten stoppen. Het gaat hier om activiteiten rondom de mentale gezondheid (van jongeren), ondersteuning voor inwoners met niet-aangeboren hersenletsel (NAH) en laagdrempelige inloopvoorzieningen voor Utrechters in een kwetsbare positie. Voor hen dreigt met het wegvallen van de gemeentelijke financiering een gat in het Utrechtse landschap te ontstaan.

Op 4 november gaan we in gesprek met onze partners van de Wijkalliantie+[2] om deze eerste analyse te bespreken en aan te vullen met beelden vanuit onze partners in de stad. Hierbij betrekken we ook aanbod dat naar verwachting door Viantis opgepakt gaat worden, maar momenteel nog niet is ingeregeld.

[2] De Wijkalliantie+ is een samenwerking van organisaties uit de eerstelijn, het sociaal domein en de Jeugdgezondheidszorg. Voor de analyse zijn Wij3.0, U-Centraal, NIZU, SportUtrecht, stichting JOU en DOCK uitgenodigd.

Aanvullende dekking

Wij vinden het wegvallen van de bekostiging voor genoemde activiteiten voor Utrechters in een kwetsbare positie een ongewenst en onbedoeld effect. Daarom spannen wij ons komende weken maximaal in om te voorkomen dat de activiteiten voor deze Utrechters in 2027 stoppen. Dekking hiervoor vinden we in de 2027 beschikbaar gestelde extra middelen voor de sociale basis, die oplopen van 0,25 miljoen euro in 2027 naar 1 miljoen euro structureel vanaf 2030. We zijn voornemens deze middelen te egaliseren over de eerste vier jaren. Daarmee blijven we binnen de doelen waarvoor deze middelen zijn gesteld maar zorgen we voor meer slagkracht in de eerste jaren. Deze optie is ook door uw raad als mogelijkheid genoemd in de commissievergadering van 29 oktober. Uiteraard zal deze begrotingswijziging, het naar voren halen van bedragen die voor latere jaren zijn begroot, ter goedkeuring aan u worden voorgelegd bij de eerste begrotingswijziging in 2027. Daarnaast zijn de middelen voor 2027 en verder nog niet geïndexeerd. Budgetten worden altijd geïndexeerd, daarmee zijn deze middelen (circa 0,5 miljoen euro) nog beschikbaar. Tot slot is de meerjarige specifieke uitkering van het Rijk voor het Aanvullende Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA) beschikbaar. De AZWA-middelen worden voor specifieke doelen toegekend door het Rijk en met name laagdrempelige steunpunten en inloopvoorzieningen sociaal en gezond sluiten goed aan bij de subsidie sociale basis. Daarom was een bedrag van 0,350 miljoen euro aan AZWA-middelen reeds toegevoegd aan het subsidieplafond, vooruitlopend op verdeling van de AZWA-middelen.

Aanpak voor Utrechters in een kwetsbare positie

Komende weken bekijken we per activiteit en met betreffende maatschappelijke partners op welke wijze en onder welke voorwaarden de aanvullende gemeentelijke middelen per 1 januari 2027 beschikbaar kunnen worden gesteld. Het rechtmatig en tijdig kunnen continueren van de activiteiten voor Utrechters in een kwetsbare positie vraagt echter bezinning op de inzet van de juiste instrumenten. Hierbij overwegen we opdrachtverstrekking, subsidie en uitbreiding van bestaande contracten, mits mogelijk binnen het door de raad ter beschikking gestelde budget en de rechtmatigheidseisen. Het toepassen van deze instrumenten hoort bij de bevoegdheden van het college. Hierbij geeft het college voorrang aan de genoemde activiteiten rondom mentale gezondheid (van jongeren), ondersteuning voor inwoners met niet-aangeboren hersenletsel (NAH) en laagdrempelige inloopvoorzieningen voor Utrechters in een kwetsbare positie.
We verwachten begin december uitsluitsel te bieden over de financiële inzet per activiteit, het juiste instrument en we gaan hier zo tijdig en transparant mogelijk over communiceren.

De subsidieregeling sociale basis

We willen ook de komende jaren een sterke sociale basis met passend aanbod voor Utrechters zoveel mogelijk faciliteren. De subsidieregeling is daarbij een middel, geen doel op zich. Daarom kijken we niet alleen naar de uitkomsten voor organisaties, maar vooral naar wat de uitkomsten betekenen voor inwoners. Met de inzet vanuit de aanvullende dekking, de diepere analyse en daaruit volgende vervolgstappen borgen we waar nodig de beschikbaarheid van belangrijke voorzieningen. Tegelijkertijd evalueren wij het doorlopen proces zorgvuldig en benutten we de opgedane ervaringen om bestaande en toekomstige subsidieregelingen verder te versterken, zodat deze blijvend aansluiten bij de behoeften in de stad en de doelen van de hervormingen.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,